Jenni Isola 14.11.2023

Eduskunnan talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi

HE 52/2023 vp

**Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Euroopan unionin hiilirajamekanismia koskevan asetuksen toimeenpanosta ja Tullin hallinnosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta**

Pyydettynä lausuntona hiilirajamekanismiasetuksen toimeenpanosta Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

Komission hiilirajamekanismia koskeva asetus astui voimaan toukokuussa 2023, ja täytäntöönpanoasetus, jossa säädetään siirtymäkaudelle 1.10.2023 - 31.12.2025 säädetyistä raportointivelvoitteista ja raportoinnin laiminlyönnin seuraamuksista, syyskuussa 2023. Mekanismin käyttöönoton toinen vaihe alkaa vuoden alusta 2026, jolloin alkaa mekanismin mukaisen maksun kerääminen. Metsäteollisuus ry puoltaa hallituksen esityksessä ehdotettuihin mekanismin toimeenpanoa koskevia välttämättömiä kansallisia säännöksiä.

Komission vuonna 2021 antamaa ehdotusta asetukseksi edelsi laajat vaikutustenarviot mekanismiin sisällytettävien tuotteiden osalta. Hiilirajamekanismin soveltamisalaan siirtymävaiheen aikana kuuluvat sementti ja jotkin kaoliiniset savet (joita ei käytetä paperiteollisuudessa), sähkö, lannoitteet, rauta ja teräs, sekä alumiini ja vety. Vaikka sellu ja paperi eivät sisälly hiilirajamekanismin alkuperäiseen, vuoden 2022 lopulla säädettyyn alakohtaiseen soveltamisalaan, ei voida poissulkea sitä, että ne lisättäisiin siihen tulevina vuosina. Metsäteollisuus ry näkee tärkeäksi, että mekanismin soveltamisalaa laajennetaan vain tarkan harkinnan ja vaikutustenarvion jälkeen.

Euroopan komission vuoden 2025 loppuun mennessä julkaisemassa raportissa saatetaan ehdottaa alakohtaisen soveltamisalan laajentamista muille päästökauppajärjestelmän aloille. Siirtymävaiheen aikana saatujen kokemusten perusteella komissiolta voidaan myös odottaa muutoksia raportointivelvoitteisiin ja -menetelmiin tammikuusta 2026 alkaen. Soveltamisalan laajentamisen tulee perustua asetuksen mukaiseen komission raporttiin, joka sisältää vaikutustenarvion mm. hiilivuodosta myös viennin osalta. Komission on määrä laatia kyseinen raportti joka toinen vuosi. Ensimmäinen kerran raportti laaditaan vuonna 2027.

Vaikutustenarvioinnin rooli soveltamisalan laajentamiselle korostuu erityisesti siksi, että EU-tason hiilivuotosuoja eli maksuttomat päästöoikeudet poistuvat siirtymäaikana samassa tahdissa kuin hiilirajamekanismin käyttöönotto edistyy. Tilanne EU:n

ulkopuolelle suuntautuvalle viennille on haastava, koska maksuttomat päästöoikeudet ajetaan alas, mutta päästökaupan teollisuudelle tuomat kulut jäävät maksettaviksi.

Maahantuojat näkevät hiilirajamekanismiasetuksen toimeenpanon haittavaikutuksena byrokratian ja kustannusten lisääntymisen raportointivelvoitteen myötä. Jo nyt on käynyt ilmi, että maahantuojilla tulee olemaan rajalliset mahdollisuudet hankkia tarvittavat päästötiedot kolmansissa maissa sijaitsevilta tavaroiden tuottajilta.

Mekanismilla saattaa olla negatiivisia vaikutuksia myös metsäteollisuuden tuotteiden vientiin ja tulevien investointien toteutumiseen kauppavirtojen uudelleen suuntautumisen ja maahantuonnin keskittymisen kautta. Metsäteollisuus ry tukee Suomen kantaa turvata eurooppalaisen teollisuuden kilpailukyky ja vakaa sääntely-ympäristö riittävän pitkillä siirtymäajoilla. On oleellista varmistaa asetuksen toimeenpanon yhteensopivuus WTO-sääntöjen sekä muiden EU:n kansainvälisten kauppasitoumusten kanssa, ja näin vähentää riskejä kauppapoliittisiin vastatoimiin sekä turvata metsäteollisuudelle tärkeä vapaakaupan toimivuus.

Uuden ilmastopolitiikan työkalun ja siihen liittyvän erittäin lyhyen kansallisen toimeenpanon aikataulun takia viestinnän tärkeyttä ei voida korostaa liikaa. Toiminnanharjoittajilla tulee olla hyvissä ajoin tieto niille tulevista velvoitteista sekä ohjeistus ja aikataulut velvoitteiden täyttämiseksi. Metsäteollisuus ry toivoo viranomaisviestinnän jatkuvan aktiivisena.

Metsäteollisuus ry

Paula Lehtomäki
toimitusjohtaja